

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus I. Quotuplex sit homicidium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

de Probat. conclus. 99. Menoch. Sayrus, Salas, & complures alii, cum Barbof. p. 3. de offic. de potestate Episcopi, allegat. 51. n. 150. censent, expositos, & liberos, de quorum parentibus non constat, legitimos esse censendos, & capaces successionum, Ordinum, & dignitatum, de quibus non sunt statuta, requirentia qualitatem nobilitatis, & alia hujusmodi, quæ positive docenda sint. Ratio est, quia stante origine dubiâ, potius judicandum est pro legitimitate; secus præsumeretur delictum in dubio; & hæc opinio est satis probabilis sub facta limitatione.

Sed esto quis sequatur priorem opinio-807 nem; complures tamen censent cum ejusmodi expositis, Episcopum dispensare posse, ut ad ordines, & curata beneficia promoveantur. Licet enim Episcopi jure ordinario non possint dispensare in irregularitate; possunt tamen in casu dubio; præsertim cum lex, quæ statuit illegitimis irregularitatem, non sit in possessione, nisi ex *suppositione*, quæ dubia est; in tali autem casu interpretatio mitior fieri debet juxta dicta l. 1. de Constit. Ita Suarez, Layman loc. cit. & alii.

QUÆSTIO XII.

IN TITULUM XII. DE HOMICIDIO VOLUNTARIO, ET CASUALI.

808 **H**omicidium in genere, est *occisio hominis ab homine facta*, ut dicitur c. si homicidium 23. q. 5. vel clarius, est *qualibet exanimatio hominis; seu humani corporis, violenter ab homine facta*, qua anima à corpore separatur, ut ait Wesenbecius ad L. Cornel. ff. de sicariis. Dicitur *ab homine facta*. Nam si homo occidatur à bruto, non est propriè homicidium, sed vocatur *pauperies*, ut constat ex toto titulo Institut. & ff. si quadrupes pauperiem; dicitur *exanimatio hominis*, quo intelligitur *homo*, cujuscunque ætatis, conditionis, vel sexus l. 1. §. qui hominem eodem: & L. penult. C. eod. imò, & fetus adhuc in utero, si animatus sit, sub eo nomine venit.

ARTICULUS I.

Quotuplex sit homicidium.

809 **H**omicidium juxta Canonistas, in ordine ad poenas incurrendas, est duplex, unum *voluntarium*, alterum *casuale*. *Voluntarium* dicitur à Molinâ to. 4. d. 3. n. 4. quod est intentum, aut perinde reputatur, ac si esset intentum. Unde fit dupliciter 1. quando quis exequitur actionem occisivam, eo animo, & intentione, ut mors alicujus sequatur, & est *voluntarium directum*. 2. Quan-

do facit opus, quod ex sua natura ordinatur ad mortem alterius, v.g. propinat venenum lethiferum, vel infligit vulnus lethale, sed non animo occidendi. Hoc tamen perinde est, ac si intendat occidere, & dicitur *voluntarium indirectum*. Casuale dicitur ab Azorio to. 3. l. 2. c. 14. quod contingit præter intentionem agentis, aut omittentis opus aliquod, unde mors alterius consequitur, ac proinde non est intentum in se, aut in aliqua causa, ex qua solitum est accidere homicidium semper, aut frequenter quamvis ex ea raro, & in paucioribus eveniat.

Apud Legistas (*in ordine ad punitionem*) 810 homicidium unum est, quod dicitur *casu factum*, culpâ tamen interficientis præse sumptâ, ut à dolo distinguitur: alterum *dolo factum*. Homicidium casu factum est idem profus, quod casuale à nobis explicatum n. priori, & punitur arbitrio Judicis poenâ majori, vel minori, prout major, vel minor culpa juridica intervenit. Homicidium *dolo factum*, idem reputatur, atque intentum, ac scienter factum, & coincidit cum voluntario, puniturque poenâ homicidii ordinariâ; ita Molina tract. 3. d. 21. n. 1. ex l. 1. §. Divus ff. ad leg. Cornel. de Sicar. & l. 1. & l. cum C. eodem. tit. Idem d. 23. per totum, ubi rectè exponit *triplex homicidium voluntarium*, nempe ex proposito, ex insi-

insidiis, & proditoriè commissum. *Ex proposito* commissum dicitur, quando homicida præviâ animi deliberatione, præcedente ex intervallo occisionem, quempiam interficit. Unde non dicitur ex proposito occidere, qui obortâ rixâ antiquum adversarium animo interficiendi, atque ad eò dolo occidit, si nulla deliberatio occidendi rixam præcessit. *Ex insidiis* dicitur commissum, quando aliquis expectat alium in loco, in quo ab eo verisimiliter provideri non poterat: illumque ex improvîso venientem aggreditur, & occidit. *Proditoriè* verò commissum dicitur, quando, cum nulla esset causa rixæ inter aliquos, unus eorum interficit alterum securum, nihilque tale timentem. Hæc tria videntur collocari *sub homicidio qualificato*, scilicet qualitate affecto, quale Lessius lib. 2. c. 34. n. 187. affirmat esse factum *perficarium*, pretio conductum, quod ipso facto rollit beneficium c. 1. de homicid. in 6. de quo Alex. Conf. 166. *Qualitas* enim, in jure civili sumitur etiam pro differentiis facientibus rem certam, ac determinatam, & contrahentibus rem ad individuum: ut probat Zœsius per L. *Stipulationum quadam ff. de verborum obligatione.*

ARTICULUS II.

De homicidio voluntario, & injusto.

811 **P**otissima quæstio in hac materia, *de tali homicidio*, versatur circa poenas jure statutas homicidæ, inter quos de jure Ecclesiastico prima est *irregularitas*, quæ decernitur in homicidas voluntarios, tum propter commissam hominis eadem cum injustitia, seu injuste, quæ dicitur *irregularitas ex delicto*; tum etiam quandoque propter homicidium commissum juste, quòd imbibat aliquod factum exdantis, propter quod jure canonico judicatur inhabilis ad ministerium altaris.

812 Præter irregularitatem, de qua dicemus in sequentibus, aliæ quoque pænæ statutæ sunt homicidio voluntariè commissò cum injuria. Inter has prima est, quòd, si Laicus committat homicidium injustum, spectato jure excommunicandus sit c. *Itaque* 24. q. 3. ibi: *itaque censuimus, homicidas, à communione fidelium Ecclesiastica, submovendos.* Si autem Clericus, deponendus (non tamen communione privandus) ab ordine & officio c. *Presbyter.* dist. 81. ibi:

Presbyter, aut Diaconus; qui in homicidio captus est, deponatur; non tamen privetur c. Cum non ab homine 10. de Judic. ibi: *Clericus in quocunque ordine constitutus, in homicidio deprehensus legitime, atque convictus, ab Ecclesiastico Judice deponendus est. c. Inquisitionis,* 21. de accusat. ibi: *puta si homicidium commississet. c. sicut. §. fin. h. t.* post hanc depositionem detrudendus est ejusmodi Clericus in arctum Monasterium ad peragendam poenitentiam. c. *Tua,* de poenis; & quidem *in perpetuum. c. si Episcopus* dist. 50. ibi: *quandiu vixerit;* vel *saltem per septennium,* vel quinquennium c. *sicut. §. fin. h. t.* ubi attendi debet delictum cum circumstantiis, quibus evadit majori, vel minori poenâ dignum. Et hodie non rarò loco Monasterii, succedit carcer, & triremes.

Dices in c. *omnis* dist. 3. dicitur, ut qui ⁸¹³ *eadem fecerit, capite plectatur;* ergo etiam jure canonico pœna injusti homicidii est pœna mortis. *§. ibi per pœnam mortis, intelligi,* non *mortem naturalem, sed civilem,* in eo sitam, quòd per excommunicationem, velut mortuus, à communione fidelium removeri debeat; sic Farinac. in praxi crimin. n. 4. l. 4. de homicid. q. 119. n. 57. Pirhing. h. t. n. 6. Et ideò etiam, cum inc. *si quis* 1. h. t. dicitur, *si quis per injustitiam occiderit hominem proximum suum, & per insidias; ab altari meo avelles eum, ut moriatur,* idem est eo loco, ac *deponatur.* Colligitur ex c. *per venerabilem.* Qui filii legitimi. Ubi præcipitur, ut qui sententiam Sedis Apostolicæ contempserit observare, *moriatur,* quo aliud non intenditur, quàm ut *per excommunicationem,* velut mortuus à communione fidelium separaretur; ita Pirhing. h. t. n. 6. Ex hoc colliges cum Abbate in cit. c. n. 20. quòd, ubicunq; jure canonico reperitur imposita *pœna mortis,* debeat exponi, & intelligi de sententia excommunicationis, quæ est mors civilis, non formaliter, sed præsuppositivè; cum præsupponat peccatum mortale, per quod anima separatur à gratia Dei, quæ est vita animæ.

Cæterum etsi Doctores textum in c. ⁸¹⁴ *si quis* 1. h. t. multipliciter explicent, ut videri potest apud Pirhing cit. n. 8. verior sensus est, quòd, qui per industriam (hoc est, *ex proposito*) & per insidias (hoc est, *proditoriè* aggrediendo à tergo, vel alio modo improvîso) aliquem hominem occiderit, non gaudeat immunitate Ecclesiasticâ, quo minus